

Επιφανής δικηγόρος και πρώην δικαστής η Σιρίν Εμπάντι ίδρυσε το Κέντρο Υπέρμαχων των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο Ιράν για την ενίσχυση των δικαιωμάτων των γυναικών και των παιδιών και για την προστασία των κρατουμένων συνείδησης και όσων κατηγορούνται για πολιτικά αδικήματα. Η Εμπάντι έχει διαπιστώσει πόσο συχνά υφίστανται κακομεταχείριση οι γυναίκες στο Ιράν και έχει υπάρξει η ίδια θύμα διακρίσεων, απειλών φυλάκισης και εξορίας για την εργασία της υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Σε ηλικία 22 ετών η Εμπάντι διορίσθηκε ως μία από τις πρώτες γυναίκες δικαστές στο Ιράν. Προοριζόταν για τη θέση της Προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου έως τη στιγμή που ο σάχης Μοχάμεντ Ρεζά Παχλαβί ανατράπηκε μετά από επανάσταση και τον διαδέχθηκε ο αγιατολλάχ Ρουχολάχ Χομείνι. Ο Χομείνι δημιούργησε καθεστώς συντηρητικής θεοκρατίας στο οποίο οι γυναίκες και οι μειονότητες δεν είχαν ίσα δικαιώματα. Ως αποτέλεσμα η Εμπάντι και όλες οι συνάδελφοί της δικαστές παύθηκαν από τις θέσεις τους και σε κάποιες περιπτώσεις επανατοποθετήθηκαν σε χαμηλότερα πόστα. Η Εμπάντι τοποθετήθηκε σε γραμματειακή θέση στο δικαστήριο όπου κάποτε προέδρευε. Αιτήθηκε πρόωρη συνταξιοδότηση και άνοιξε ιδιωτικό γραφείο αποκλειστικά για την υπεράσπιση πολιτικών αντιφρονούντων, γυναικών και παιδιών. Η αψήφιστη στάση της είχε ως αποτέλεσμα πολλές συλλήψεις, ταυτόχρονα όμως παγίωσε τη θέση της ως μίας από τις πλέον επιφανείς δικηγόρους στο Ιράν και της πρόσφερε διεθνή αναγνώριση ως υπεράμαχου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Το 2003 η Εμπάντι τιμήθηκε με το βραβείο Νομπέλ Ειρήνης για τις προσπάθειές της υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των δικαιωμάτων των γυναικών, των παιδιών και των πολιτικών κρατουμένων στο Ιράν. Είναι η πρώτη μουσουλμάνα γυναίκα που τιμάται με το βραβείο Νομπέλ Ειρήνης και μόλις η πέμπτη μουσουλμάνα που βραβεύεται με Νομπέλ σε οποιονδήποτε τομέα.

Η Σιρίν Εμπάντι ίδρυσε επίσης πολυάριθμες μη κυβερνητικές οργανώσεις στο Ιράν, συμπεριλαμβανομένης της Εκστρατείας των Χιλίων Υπογραφών για τον τερματισμό των νομικών διακρίσεων σε βάρος των γυναικών στο Ιράν. Μαζί με την επίσης βραβευμένη με Νομπέλ Τζόντυ Γουίλλιαμς, η Εμπάντι ίδρυσε το 2006 τη Γυναικεία Πρωτοβουλία Νομπέλ [Nobel Women's Initiative], με σκοπό την εμπλοκή των βραβευμένων με Νομπέλ γυναικών σε μια κοινή προσπάθεια για την ειρήνη και τη δικαιοσύνη. Η Εμπάντι έχει δημοσιεύσει πολλά άρθρα και βιβλία σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Ιράν, που έχουν μεταφραστεί σε 14 γλώσσες σε ολόκληρο τον κόσμο.

Αποσπάσματα από την ομιλία της Σιρίν Εμπάντι κατά την τελετή απονομής του βραβείου Νομπέλ Ειρήνης του 2003

Αισθάνομαι εξαιρετική τιμή που σήμερα η φωνή μου φτάνει στους λαούς του κόσμου από αυτό το διακεκριμένο βήμα. Την τιμή αυτή μου προσέφερε η Νορβηγική Επιτροπή Νομπέλ. Χαιρετίζω το πνεύμα του Άλφρεντ Νομπέλ και όλους όσους ακολουθούν ειλικρινά τα βήματά του.

Φέτος το βραβείο Νομπέλ Ειρήνης απονεμήθηκε σε μια γυναίκα από το Ιράν, μια μουσουλμανική χώρα της Μέσης Ανατολής.

Δεν υπάρχει αμφιβολία πως η εκλογή μου προς βράβευση θα αποτελέσει πηγή έμπνευσης για τα πλήθη των γυναικών που πασχίζουν να κάνουν πραγματικότητα τα δικαιώματά τους όχι μόνο στο Ιράν αλλά σε ολόκληρη την περιοχή – δικαιώματα που στην πάροδο της ιστορίας τούς έχουν αφαιρεθεί. Η επιλογή αυτή θα κάνει τις γυναίκες στο Ιράν και πολύ μακρύτερα να πιστέψουν στον εαυτό τους. Οι γυναίκες αποτελούν τον μισό πληθυσμό κάθε χώρας. Το να αγνοούμε τις γυναίκες και να τις αποκλείουμε από την ενεργό συμμετοχή στην πολιτική, κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή ισοδυναμεί στην πραγματικότητα με το να αποστερούμε από το σύνολο του πληθυσμού κάθε κοινωνίας το ήμισυ των δυνατοτήτων του. Η πατριαρχική κουλτούρα και οι διακρίσεις έναντι των γυναικών ιδιαίτερα στις ισλαμικές χώρες δεν μπορεί να συνεχισθούν για πάντα.

Αξιότιμα μέλη της Νορβηγικής Επιτροπής Νομπέλ,

Όπως γνωρίζετε, η τιμή και η ευλογία τούτης της βράβευσης θα έχουν θετικό και εκτεταμένο αντίκτυπο στις ανθρωπιστικές και ειλικρινείς προσπάθειες των λαών του Ιράν και της ευρύτερης περιοχής. Το μέγεθος αυτής της ευλογίας θα

αγκαλιάσει κάθε άνθρωπο που αγαπά την ελευθερία και αποζητά την ειρήνη, είτε πρόκειται για γυναίκα είτε για άνδρα.

Ευχαριστώ τη Νορβηγική Επιτροπή Νομπέλ για αυτή την τιμή που μου έγινε και για την ευλογία που ενέχει αυτή η τιμή για τους ειρηνόφιλους ανθρώπους της χώρας μου.

Η σημερινή ημέρα συμπίπτει με την 55η επέτειο της υιοθέτησης της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, μιας διακήρυξης που ξεκινά με την αναγνώριση της σύμφυτης αξιοπρέπειας και των ίσων και αναπαλλοτριώτων δικαιωμάτων όλων των μελών της ανθρώπινης οικογένειας, ως εγγυήτριας της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης. Και υπόσχεται έναν κόσμο στον οποίο τα ανθρώπινα όντα θα απολαμβάνουν την ελευθερία της έκφρασης και της γνώμης και θα διαφυλάττονται και θα προστατεύονται από τον φόβο και τη φτώχεια.

Δυστυχώς όμως η φετινή έκθεση του Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για την Ανάπτυξη περιγράφει όπως και τα προηγούμενα χρόνια την εξέλιξη μιας καταστροφής που απομακρύνει την ανθρωπότητα από τον ιδεώδη κόσμο των συντακτών της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Το 2002 σχεδόν 1,2 δισεκατομμύρια άνθρωποι ζούσαν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας, κερδίζοντας λιγότερα από ένα δολάριο την ημέρα. Πάνω από 50 χώρες ενεπλάκησαν σε πόλεμο ή υπέστησαν φυσικές καταστροφές, το AIDS έχει ως τώρα κοστίσει τη ζωή σε 22 εκατομμύρια ανθρώπους και έχει αφήσει ορφανά 13 εκατομμύρια παιδιά.

Την ίδια στιγμή κατά την τελευταία διετία ορισμένα κράτη παραβίασαν τις οικουμενικές αρχές και τους νόμους των ανθρωπίνων δικαιωμάτων χρησιμοποιώντας ως πρόσχημα τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου και τον πόλεμο κατά της διεθνούς τρομοκρατίας. Η απόφαση 57/219 της Γενικής Συνέλευσης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών της 18ης Δεκεμβρίου 2002, η απόφαση 1456 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών της 20ης Ιανουαρίου 2003 και η απόφαση 2003/68 της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα της 25ης Απριλίου 2003 όρισαν και υπογράμμισαν πως όλα τα κράτη οφείλουν να διασφαλίσουν ότι οιαδήποτε μέτρα ληφθούν για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας πρέπει να είναι σύμφωνα με όλες τις υποχρεώσεις τους απέναντι στο διεθνές δίκαιο, ιδιαίτερα το διεθνές δίκαιο ανθρωπίνων δικαιωμάτων και το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο. Εντούτοις υπό τον μανδύα του πολέμου ενάντια στην τρομοκρατία δικαιολογήθηκαν και απέκτησαν νο-

μιοποίηση κανονισμοί που περιορίζουν ανθρώπινα δικαιώματα και βασικές ελευθερίες, ειδικά και έκτακτης ανάγκης δικαστήρια που καθιστούν δύσκολη και ορισμένες φορές αδύνατη τη δίκαιη δικαστική μεταχείριση.

Η απουσία των συνηγόρων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ολοένα αυξάνει καθώς παρατηρούν ότι οι διεθνείς νόμοι των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παραβιάζονται όχι μόνον από τους αναγνωρισμένους αντιπάλους τους με το πρόσχημα του πολιτισμικού σχετικισμού, αλλά ότι οι αρχές αυτές καταπατώνται επίσης σε δημοκρατίες της Δύσης, με άλλα λόγια σε χώρες που υπήρξαν μεταξύ εκείνων που πρώτες κωδικοποίησαν τον Χάρτη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και την Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Σε αυτό το πλαίσιο επί

«ΕΑΝ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΔΕΝ ΕΝΤΑΧΘΟΥΝ ΡΗΤΩΣ ΣΤΗΝ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ Ή ΔΕΝ ΤΕΘΟΥΝ ΣΕ ΙΣΧΥ ΑΠΟ ΤΑ ΚΡΑΤΗ, ΤΟΤΕ, ΟΠΩΣ ΚΑΘΙΣΤΑΤΑΙ ΣΑΦΕΣ ΣΤΟ ΠΡΟΟΙΜΙΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ, ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΔΕΝ ΘΑ ΕΧΟΥΝ ΑΛΛΗ ΕΠΙΛΟΓΗ ΠΑΡΑ ΝΑ ΟΡΓΑΝΩΣΟΥΝ ΜΙΑ “ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΤΥΡΑΝΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΠΙΕΣΗΣ”»

μήνες εκατοντάδες άτομα, που συνελήφθησαν κατά τη διάρκεια στρατιωτικών συγκρούσεων, φυλακίσθηκαν στο Γκουαντάναμο, χωρίς να επωφελούνται των δικαιωμάτων που ορίζονται από τις διεθνείς Συμβάσεις της Γενεύης, την Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα των Ηνωμένων Εθνών.

Επιπλέον ένα ερώτημα που εκατομμύρια πολίτες στη διεθνή κοινωνία των πολιτών θέτουν τα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερα τους περασμένους μήνες, και συνεχίζουν να το θέτουν είναι το εξής: για ποιον λόγο ορισμένες αποφάσεις και ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ είναι δεσμευτικά, ενώ άλλες αποφάσεις του Συμβουλίου δεν έχουν καμία δεσμευτική ισχύ; Για ποιον λόγο τα τελευταία 35 χρόνια δεκάδες ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών που αφορούν την κατοχή των παλαιστινιακών περιοχών από το κράτος του Ισραήλ δεν έχουν εφαρμοσθεί αμελλητί, ενώ τα τελευταία 12 χρόνια το κράτος και ο λαός του Ιράκ, την πρώτη φορά κατόπιν πρότασης του Συμβουλίου Ασφαλείας και τη δεύτερη παρά την αντίθεσή του, υπέστησαν επίθεση, στρατιωτική εισβολή, οικονομικές κυρώσεις και τελικώς στρατιωτική κατοχή;

Κυρίες και Κύριοι,

Επιτρέψτε μου να πω λίγα λόγια για τη χώρα μου, τον τόπο, τον πολιτισμό και την πίστη μου.

Είμαι Ιρανή. Απόγονος του Κύρου του Μεγάλου. Του αυτοκράτορα που στο απόγειο της εξουσίας του πριν από 2.500 χρόνια διακήρυξε ότι «...δεν θα βασιλεύει επί των ανθρώπων, εάν εκείνοι δεν το επιθυμούσαν». Και ορκίστηκε να μην εξαναγκάσει κανέναν άνθρωπο να αλλάξει τη θρησκεία και την πίστη του και εγγυήθηκε την ελευθερία για όλους. Ο Κύλινδρος του Κύρου είναι ένα από τα σημαντικότερα έγγραφα που θα πρέπει να μελετώνται στην ιστορία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Είμαι Μουσουλμάνα. Στο Κοράνι ο Προφήτης του Ισλάμ φέρεται να λέει: «Θα πιστέψεις στην πίστη σου κι εγώ στη θρησκεία μου». Το ίδιο θεόπνευστο βιβλίο θεωρεί ως αποστολή όλων των προφητών την πρόσκληση προς όλους τους ανθρώπους να υποστηρίξουν τη δικαιοσύνη. Η έλευση του Ισλάμ επίσης εμπότισε και ενστάλαξε στον πολιτισμό και στην κουλτούρα του Ιράν τον ανθρωπισμό, τον σεβασμό για τη ζωή, για τα πιστεύω και την πίστη των άλλων, τη διάδοση της ανοχής και του συμβιβασμού και την αποφυγή της βίας, της αιματοχυσίας και του πολέμου. Οι πεφωτισμένοι της ιρανικής λογοτεχνίας, ιδιαίτερα η Γνωστική μας λογοτεχνία, από τους Hafiz, Mowlavi (που είναι καλύτερα γνωστός στη Δύση ως Rumi) και Attar ως τους Saadi, Sanaei, Naser Khosrow και Nezami είναι προεβρυτές αυτής της ανθρωπιστικής κουλτούρας. Το μήνυμά τους αποκαλύπτεται στο ποίημα του Saadi:

«Οι γιοι του Αδάμ είναι τα άκρα ενός σώματος

Που φτιαχτήκαν από το ίδιο υλικό...

Όταν η συμφορά του χρόνου προσβάλλει το ένα άκρο

Τα άλλα δεν μπορούν να βρουν ειρήνη».

Ο λαός του Ιράν παλεύει ενάντια σε αλληπάλληλες συγκρούσεις ανάμεσα στο παραδοσιακό και το σύγχρονο για πάνω από 100 χρόνια. Καταφεύγοντας σε αρχαίες παραδόσεις ορισμένοι προσπάθησαν και προσπαθούν να αντικρίσουν τον κόσμο με τα μάτια των προγόνων τους και να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα και τις δυσκολίες του σημερινού κόσμου δυνάμει του συστήματος αξιών των αρχαίων. Όμως πολλοί άλλοι, ενώ σέβονται το ιστορικό και πολιτισμικό τους παρελθόν, τη θρησκεία και την πίστη τους, επιδιώκουν να προχωρήσουν μπροστά στον βηματισμό των παγκοσμίων εξελίξεων και να μην καθυστερούν πίσω από το καραβάνι του πολιτισμού, της εξέλιξης και της προόδου. Ο λαός του Ιράν ιδι-

αιτέρως τα πιο πρόσφατα χρόνια έχει δείξει ότι θεωρεί δικαίωμά του τη συμμετοχή στα δημόσια πράγματα και ότι επιθυμεί να είναι κύριος της μοίρας του.

Αυτή η σύγκρουση παρατηρείται όχι μόνο στο Ιράν, αλλά και σε πολλές άλλες μουσουλμανικές χώρες. Κάποιοι μουσουλμάνοι, με το πρόσχημα ότι η δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν είναι συμβατά με την ισλαμική διδασκαλία και την παραδοσιακή δομή των ισλαμικών κοινωνιών, δικαιολόγησαν δεσποτικές κυβερνήσεις και συνεχίζουν να το κάνουν. Στην πραγματικότητα δεν είναι τόσο εύκολο να εξουσιάζεις έναν λαό που έχει συνείδηση των δικαιωμάτων του χρησιμοποιώντας παραδοσιακές, πατριαρχικές και πατερναλιστικές μεθόδους.

Το Ισλάμ είναι μια θρησκεία στην οποία το πρώτο κήρυγμα προς τον Προφήτη ξεκινά με τη λέξη «Απαγγέλλε!». Το Κοράνι παίρνει όρκο με τη γραφίδα και με ό,τι γράφει. Τέτοιο κήρυγμα και μήνυμα δεν είναι δυνατόν να αντιπασσεται στην αυτεπίγνωση, τη γνώση, τη σοφία, την ελευθερία της γνώμης και της έκφρασης και στον πολιτισμικό πλουραλισμό.

Το καθεστώς των διακρίσεων εις βάρος των γυναικών στα ισλαμικά κράτη, είτε στη σφαίρα του κράτους δικαίου είτε στον τομέα της κοινωνικής, πολιτικής και πολιτισμικής δικαιοσύνης, έχει και αυτό τις ρίζες του στην κυρίαρχη πατριαρχική και ανδροκρατούμενη κουλτούρα αυτών των κοινωνιών, όχι στο Ισλάμ. Αυτή η κουλτούρα δεν ανέχεται την ελευθερία και τη δημοκρατία, ακριβώς όπως δεν πιστεύει στα ίσα δικαιώματα ανδρών και γυναικών και στην απελευθέρωση των γυναικών από την ανδρική κυριαρχία (πατέρες, σύζυγοι, αδελφοί...), διότι κάτι τέτοιο θα απειλούσε την ιστορική και παραδοσιακή θέση των αρχόντων και των φυλάκων αυτής της κουλτούρας.

Οφείλει κανείς να πει σε όσους εισιγήθηκαν την ιδέα περί συγκρούσεως των πολιτισμών ή θεώρησαν ενδεδειγμένο τον πόλεμο και τη στρατιωτική επέμβαση για την περιοχή και επικαλέστηκαν την κοινωνική, πολιτισμική, οικονομική και πολιτική υστέρηση του Νότου, σε μια προσπάθεια να δικαιολογήσουν τις πράξεις και τις απόψεις τους, ότι εάν θεωρείτε το διεθνές δίκαιο περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος των εθνών να ορίζουν τη μοίρα τους, ως οικουμενικό και εάν πιστεύετε στην προτεραιότητα και υπεροχή της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας σε σχέση με άλλα πολιτικά συστήματα, τότε δεν μπορείτε να σκέφτεστε αποκλειστικά τη δική σας ασφάλεια και βολή κατά τρόπο εγωιστικό και περιφρονητικό προς τους υπολοίπους. Η αναζήτηση νέων μέσων και ιδεών που θα καταστήσουν τις χώρες του Νότου επίσης ικανές να απολαύσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, ενώ διατηρούν ανέπαφη την

πολιτική ανεξαρτησία και την εδαφική ακεραιότητά τους, θα πρέπει να αποτελέσει ύψιστη προτεραιότητα για τα Ηνωμένα Έθνη σε ό,τι αφορά τις μελλοντικές εξελίξεις και τις διεθνείς σχέσεις.

Η απόφαση της Επιτροπής για το Νομπέλ Ειρήνης να απονεμίσει σε εμένα το βραβείο του 2003, ως την πρώτη Ιρανή και την πρώτη γυναίκα από μουσουλμανική χώρα, με γεμίζει μαζί με εκατομμύρια Ιρανών και υπηκόων ισλαμικών κρατών με την ελπίδα ότι οι προσπάθειές μας, οι κόποι μας, οι αγώνες μας για την πραγμάτωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την εγκαθίδρυση της δημοκρατίας στις χώρες μας διαθέτουν τη συμπαράσταση, την υποστήριξη και την αλληλεγγύη της διεθνούς κοινωνίας των πολιτών. Το βραβείο αυτό ανήκει στον λαό του Ιράν. Ανήκει στους λαούς των ισλαμικών κρατών και στους λαούς του Νότου για την εγκαθίδρυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας.

Κυρίες και Κύριοι,

Στην εισαγωγή της ομιλίας μου ανέφερα τα ανθρώπινα δικαιώματα ως εγγυητή της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης. Εάν τα ανθρώπινα δικαιώματα τελικώς δεν ενταχθούν ρητώς στην κωδικοποιημένη νομοθεσία ή δεν τεθούν σε ισχύ από τα κράτη, τότε, όπως καθίσταται σαφές στο προοίμιο της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, οι άνθρωποι δεν θα έχουν άλλη επιλογή παρά να οργανώσουν μια «εξέγερση κατά της τυραννίας και της καταπίεσης». Ένας άνθρωπος από τον οποίο έχει αφαιρεθεί κάθε αξιοπρέπεια, ένας άνθρωπος που έχει στερηθεί τα ανθρώπινα δικαιώματα, ένας άνθρωπος που είναι αιχμάλωτος της πείνας, ένας άνθρωπος που έχει χτυπηθεί από λιμό, πόλεμο και αρρώστια, ένας ταπεινωμένος άνθρωπος κι ένας τοακισμένος άνθρωπος δεν είναι σε καμία θέση ή κατάσταση να ανακτήσει τα δικαιώματα που αυτός έχει χάσει.

Εάν ο 21ος αιώνας επιθυμεί να απελευθερωθεί από τον κύκλο της βίας, τις τρομοκρατικές πράξεις και τον πόλεμο και να αποφύγει την επανάληψη των εμπειριών του 20ού αιώνα –του αιώνα που έφερε τις μεγαλύτερες καταστροφές στην ιστορία της ανθρωπότητας–, δεν υπάρχει άλλος τρόπος παρά μόνον κατανοώντας και θέτοντας σε ισχύ κάθε ανθρώπινο δικαίωμα για όλη την ανθρωπότητα ανεξαρτήτως φυλής, φύλου, πίστης, εθνικότητας ή κοινωνικής θέσης.

Εν αναμονή εκείνης της ημέρας.

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ, ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΣ ΦΥΛΗΣ, ΦΥΛΟΥ, ΠΙΣΤΗΣ, ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑΣ Ή ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ

ΣΙΡΙΝ ΕΜΠΙΑΝΤΙ

Μάθημα για τις τάξεις: Γ' Γυμνασίου έως Γ' Λυκείου

Ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων: ίσα δικαιώματα

Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

Άρθρο 1: Δικαίωμα στην ισότητα

Άρθρο 2: Ελευθερία από τις διακρίσεις

Άρθρο 3: Δικαίωμα στη ζωή, την ελευθερία και την προσωπική ασφάλεια

Άρθρο 5: Ελευθερία από βασανιστήρια και ταπεινωτική μεταχείριση

Άρθρο 7: Δικαίωμα στην ισότητα έναντι του νόμου

Καθοδηγητικές ερωτήσεις

- Τα ανθρώπινα δικαιώματα/δικαιώματα φύλου καθορίζονται από την κουλτούρα και την εθνικότητα;
- Με ποιον τρόπο παραβιάζουν διάφορες κουλτούρες τα ανθρώπινα δικαιώματα/δικαιώματα φύλου στο πλαίσιο της προστασίας εκείνων των οποίων τα δικαιώματα παραβιάζονται;
- Τι είναι εξουσία;
- Πώς αποκτάται η εξουσία;
- Τι είναι δικαιοσύνη;
- Είναι δυνατόν να παραβιάζονται τα δικαιώματα των γυναικών χωρίς να επηρεάζεται η γενική νομιμοποίηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συνολικά;

Χρονοδιάγραμμα

180-200 λεπτά

Στόχοι

Μετά από αυτό το μάθημα οι μαθητές θα είναι σε θέση:

- Να αναλύσουν τη σύνθετη πραγματικότητα του αγώνα για τα δικαιώματα των γυναικών σε διαφορετικές κοινωνίες και κουλτούρες.
- Να εκτιμήσουν τα αποτελέσματα αυτών των σύνθετων ζητημάτων στις μουσουλμάνες γυναίκες.

- Να κατονομάσουν αποτελεσματικά μέτρα για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των γυναικών.
- Να γίνουν υπέρμαχοι των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συμμετέχοντας σε πρόγραμμα συνηγορίας υπέρ της κοινωνικής δικαιοσύνης και/ή σε πρόγραμμα μάθησης ουσιωδών υπηρεσιών.

Δεξιότητες

Οι μαθητές θα είναι σε θέση:

- Να παραπέμψουν σε χαρακτηριστικά και ακριβή τεκμήρια από το κείμενο ώστε να υποστηρίξουν την ανάλυση όσων αυτό αναφέρει ρητώς καθώς και των συμπερασμάτων που εξάγονται από αυτό συμπεριλαμβανομένου του προσδιορισμού των σημείων, όπου το κείμενο αφήνει κάποια ζητήματα ανοιχτά.
- Να προσδιορίσουν δύο ή περισσότερα θέματα ή κεντρικές ιδέες του κειμένου και να αναλύσουν την ανάπτυξή τους στην εξέλιξη του κειμένου, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου με τον οποίο τα θέματα αυτά αλληλεπιδρούν και στηρίζονται το ένα στο άλλο για την παραγωγή μιας σύνθετης αφήγησης, να δώσουν μια αντικειμενική σύνοψη του κειμένου.
- Να ενσωματώσουν στην έρευνά τους και να αξιολογήσουν περισσότερες πηγές πληροφόρησης που βρίσκονται σε διάφορες μορφές και μέσα (π.χ. κειμενικές, οπτικές, ποσοτικές), προκειμένου να θέσουν ένα ερώτημα ή να επιλύσουν ένα πρόβλημα.

Ενδεικτικές δραστηριότητες:

- Περιγράψτε πώς οι εντάσεις στον σύγχρονο κόσμο επηρεάζονται από διαφορετικές πολιτικές ιδεολογίες, συμπεριλαμβανομένων της δημοκρατίας και του απολυταρχισμού.
- Αναλύστε τη σχέση μεταξύ ενός ζητήματος της παγκόσμιας πολιτικής ιστορίας και των σχετικών πτυχών της οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής ιστορίας.
- Αναλύστε την επίδραση των στοιχείων πολιτισμού όπως τα έθιμα, οι παραδόσεις, η γλώσσα, τα μέσα ενημέρωσης, η τέχνη και η αρχιτεκτονική στην ανάπτυξη πλουραλιστικών κοινωνιών.
- Συγκρίνετε τρόπους με τους οποίους τα κοινωνικά συστήματα επηρεάζονται από πολιτικές, περιβαλλοντικές, οικονομικές και τεχνολογικές αλλαγές.

- Αναλύστε μείζονες σύγχρονες πολιτιστικές ανταλλαγές, όπως αυτές επηρεάζονται από παγκόσμια συστήματα επικοινωνιών.

Λεξιλόγιο

Μουσουλμάνος	Φανατικοί
Φονταμενταλισμός	Εκφυλισμός
Αγιατολλάχ	Ανατρεπτικός
Χιτζάμπ	Παρίας
Ταλιμπάν	Ιμπεριαλιστές
Παρακμή	Καθεστώ
Επανάσταση	Άσυλο

Έννοιες

Αλλαγή
Ανθρώπινα δικαιώματα
Δικαιοσύνη
Ενσυναίσθηση
Δικαιώματα των γυναικών
Κοινωνικός ακτιβισμός

Απαιτούμενη τεχνολογική υποστήριξη

Υπολογιστές/εργαστήριο υπολογιστών με σύνδεση στο διαδίκτυο
Προτζέκτορας

Υλικό

- *Περσέπολις: Μια αθηδηνή ιστορία της Marjane Satrapi*, διαθέσιμο είτε ως βιβλίο είτε ως DVD. Το DVD θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την υποστήριξη μαθητών με ειδικές ανάγκες που χρειάζονται εναλλακτικούς τρόπους πέραν της ανάγνωσης.
- Άρθρα σχετικά με τις παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων/δικαιωμάτων φύλου και τις ανισότητες στο Ιράν και τη Μέση Ανατολή.
- Άρθρα σχετικά με τις παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων/δικαιωμάτων φύλου στις Ηνωμένες Πολιτείες.
- Μεγάλα φύλλα χοντρού χαρτιού περιτυλίγματος.
- Μαρκαδόροι, κηρομπογιές, χρωματιστά μολύβια.

Προτεινόμενες εισαγωγικές ενέργειες

- Ο εκπαιδευτικός θα βάλει τους μαθητές να ζωγραφίσουν το περίγραμμα δύο κοριτσιών σε δύο μεγάλα φύλλα χαρτί.
- Ζητήστε από τα αγόρια της τάξης να περιγράψουν τον ρόλο των γυναικών στην κοινωνία μας και ποια είναι η εικόνα για αυτές γράφοντας λέξεις ή φράσεις μέσα στο περίγραμμα στο ένα φύλλο. Ζητήστε από τα κορίτσια της τάξης να κάνουν το ίδιο στο άλλο φύλλο.
- Ο εκπαιδευτικός θα βάλει κάθε ομάδα να παρουσιάσει τον δικό της χάρτη στην τάξη.
- Σε τι διέφεραν οι απόψεις των αγοριών για τα κορίτσια σε σχέση με την εικόνα των κοριτσιών για τον εαυτό τους;
- Μόλις τελειώσουν οι μαθητές, ο εκπαιδευτικός θα διευθύνει μία συζήτηση συγκρίνοντας και αντιπαραθέτοντας τις απόψεις των δύο ομάδων.
- Για να διευρύνει τη συζήτηση ο εκπαιδευτικός θα ρωτήσει:
 - Ποιες διάσημες γυναίκες γνωρίζετε;
 - Με ποιους τρόπους τυγχάνουν διαφορετικής μεταχείρισης οι γυναίκες στην κοινωνία μας;
 - Γνωρίζετε κάποιες πολιτισμικές ομάδες που αντιμετωπίζουν τις γυναίκες διαφορετικά;
 - Εάν ναι, για ποιο λόγο;
- Προκειμένου να ξεκινήσει να παραλληλίζει τα διεθνή ζητήματα των δικαιωμάτων των γυναικών με τις καταστάσεις που βιώνουν οι μαθητές, ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να κάνει συμπληρωματικές ερωτήσεις ώστε να διευρύνει περαιτέρω τη συζήτηση:
 - Τι θα γινόταν εάν δεν επιτρεπόταν στις γυναίκες να οδηγούν;
 - Τι θα γινόταν εάν δεν επιτρεπόταν στις γυναίκες να γίνονται δικαστές;
 - Πρέπει οι κυβερνήσεις να απαγορεύσουν ως παράνομες κάποιες μορφές ντυσίματος, δηλαδή τα χαμπλοκάβαλα παντελόνια, τις κοντές φούστες ή τις χιτζάμπ;
 - Θα πρέπει να απαιτείται από τις γυναίκες να φορούν ρούχα που καλύπτουν όλο τους το σώμα;
 - Αυτό θα ήταν απελευθερωτικό ή καταπιεστικό;
 - <http://www.matchingtracksuits.com/2008/04/22/why-hijab-is-oppressive/>
 - <http://pinoypress.net/2008/04/09/the-hajib-symbol-of-liberation-not-oppression/>

- Εάν ήσασταν γυναίκα, δικηγόρος και δικαστής και σας ανάγκαζαν να αφήσετε τη δουλειά σας μόνο και μόνο λόγω του φύλου σας, αυτό θα ήταν δίκαιο;
- Διαβάστε τη βιογραφία της Σιρίν Εμπάντι.
- Μετά τη συζήτηση και τις αναγνώσεις, αναθέστε στους μαθητές να γράψουν μία σελίδα με τις σκέψεις τους σχετικά με το ερώτημα: «Μπορείτε να δικαιολογήσετε τους περιορισμούς στα δικαιώματα κάποιου στο όνομα της προστασίας αυτών»;

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Φάκελος Δοκιμασίας για Έρευνα στο Διαδίκτυο

Ο εκπαιδευτικός θα αναθέσει στους μαθητές να κάνουν έρευνα για την Σιρίν Εμπάντι και τον αγώνα της για τα δικαιώματα των γυναικών στη Μέση Ανατολή καθώς και το ζήτημα των παραβιάσεων των δικαιωμάτων των γυναικών στη Μέση Ανατολή. Ακολουθούν οι διευθύνσεις ορισμένων ιστότοπων για μαθητές που δυσκολεύονται στην πλοήγηση στο διαδίκτυο:

- Ιστότοπος με άρθρα σχετικά με τον λιθοβολισμό και το Ισλάμ
<http://stop-stoning.org/node/13>
- Τα περιστατικά βίαιης καταστολής κάνουν δυνατότερες τις γυναίκες του Ιράν
<http://www.guardian.co.uk.commentisfree/2010/jun/08/brutal-crackdown-iran-women-protest>
- Δεδομένα σχετικά με Ιρανή καταδικασμένη σε λιθοβολισμό
<http://www.dailymail.co.uk/news/article-1291166/Iranian-mother-faces-death-stoning-convicted-adultery.html>
- Πώς να κάνουμε το Ιράν να πεισθεί ότι ο λιθοβολισμός είναι βάρβαρος;
<http://www.theglobeandmail.com/news/opinions/how-do-we-convince-iran-that-stoning-is-barbaric/article1662016/print/>
- Η δολοφονία της Neda από το Ιράν «ήταν παράνομη»
<http://english.aljazeera.net/news/middleeast/2009/06/200962484755543950.html>
- Η Εμπάντι κατηγορεί τη Δύση για υποκρισία
http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/3306803.stm

Μετά την έρευνα ο εκπαιδευτικός θα παρουσιάσει στους μαθητές τους Φακέλους Δοκιμασίας.

Οδηγίες για τους Φακέλους Δοκιμασίας

- Τυπώστε τις ερωτήσεις του Φακέλου Δοκιμασίας χρησιμοποιώντας ως οδηγό τις ερωτήσεις-υποδείγματα που ακολουθούν.
- Κόψτε τις ερωτήσεις σε λωρίδες και κολλήστε μία ερώτηση πάνω σε κάθε φάκελο.
- Χωρίστε την τάξη σε μικρές ομάδες.
- Δώστε σε κάθε ομάδα μαθητών έναν φάκελο.
- Ο φάκελος θα έχει κολλημένη μπροστά μία ερώτηση που απαιτεί υψηλό επίπεδο αναλυτικής σκέψης για κάθε ομάδα. Οι ερωτήσεις θα βοηθήσουν τους μαθητές να επανεξετάσουν τις βασικές έννοιες από την ενότητα που μελετούν.
- Αναθέστε σε κάθε ομάδα να καταλήξει σε μια απάντηση στην ερώτηση του φακέλου και να γράψει την απάντηση σε μια λευκή κάρτα σημειώσεων 3 x 5. Η κάρτα θα πρέπει μετά να τοποθετηθεί μέσα στον φάκελο.
- Οι φάκελοι περνούν κυκλικά από ομάδα σε ομάδα στην τάξη, οι μαθητές όμως δεν πρέπει να διαβάζουν τις απαντήσεις που έχουν τοποθετήσει οι προηγούμενες ομάδες σε κάθε φάκελο, προτού δώσουν τη δική τους. Όταν μια ομάδα παραλαμβάνει έναν νέο φάκελο, τα μέλη της συζητούν και απαντούν την ερώτηση σε νέα κάρτα σημειώσεων και ύστερα τοποθετούν την κάρτα αυτή στον φάκελο μαζί με τις άλλες.
- Ακολουθώς επαναφέρουν τον φάκελο στην κυκλική κυκλοφορία.
- Καθώς οι φάκελοι αρχίζουν να γεμίζουν με απαντήσεις, οι ομάδες αρχίζουν να συγκρίνουν τις απαντήσεις τους με τις υπόλοιπες που βρίσκονται στον φάκελο.
- Όταν όλες οι ομάδες έχουν απαντήσει όλες τις ερωτήσεις, κάθε ομάδα θα επιλέξει την καλύτερη απάντηση από τον τελευταίο φάκελο που έχει στα χέρια της, για να τη μοιραστεί με την τάξη. Εάν θεωρηθεί σκόπιμο, μπορεί να ακολουθήσει και συζήτηση στην τάξη.

Ενδεικτικές ερωτήσεις για τον Φάκελο Δοκιμασίας

- Γιατί πιστεύετε ότι ορισμένες κουλτούρες και θρησκείες μεταχειρίζονται διαφορετικά τις γυναίκες από τους άνδρες;
- Η Σιρίν Εμπάντι ισχυρίζεται ότι «τα περισσότερα βίαια καταστολές δεν κάνουν παρά δυνατότερες τις γυναίκες» του Ιράν. Τι εννοεί με αυτό;

- Στη Σαουδική Αραβία, μία 19χρονη γυναίκα που έπεσε θύμα ομαδικού βιασμού, καταδικάσθηκε σε 90 βουρδουλιές. Γιατί καταδικάσθηκε και γιατί οι βιαστές της τιμωρήθηκαν μόνο με βραχύχρονες ποινές φυλάκισης; Θα μπορούσε αυτό να συμβεί στη χώρα σας;
- Η Σιρίν Εμπάντι ασκεί κριτική στη Δύση (Ηνωμένες Πολιτείες, Αγγλία, Γαλλία και άλλα ευρωπαϊκά έθνη) ότι είναι υποκριτές και ένοχοι οι ίδιοι για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τη στιγμή που διαμαρτύρονται για τις παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε άλλες χώρες. Γιατί έχει αυτή την άποψη;
- Η νέα φονταμενταλιστική κυβέρνηση στο Ιράν άσκησε διώξεις, βασάνισε και σκότωσε ορισμένους από τους ανθρώπους που διαδήλωναν κατά της εξουσίας της. Γιατί δεν σκότωσε την Εμπάντι;

ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Πρόταση προς τον εκπαιδευτικό - Έκθεση RAFT

RAFT ονομάζεται η στρατηγική για συγγραφή έκθεσης βάσει της οποίας ο μαθητής εξετάζει τον ρόλο [Role] του γράφοντος, το κοινό [Audience] στο οποίο απευθύνεται, τη δομή [Form] του γραπτού και το θέμα [Topic]. Σε μια έκθεση RAFT οι μαθητές αναλαμβάνουν έναν συγκεκριμένο ρόλο και αναπτύσσουν ένα θέμα για ένα ορισμένο ακροατήριο με μια συγκεκριμένη δομή και εμβαθύνουν στις πιο σημαντικές πτυχές του θέματος που μελετούν. Κάποιες φορές ο εκπαιδευτικός ενδέχεται να θέλει να αναθέσει εκθέσεις RAFT, ενώ άλλες φορές ενδέχεται η επιλογή να γίνει από τον μαθητή. Οι αναθέσεις εκθέσεων RAFT συνήθως είναι μικρής διάρκειας και μπορούν να ολοκληρωθούν είτε στο σχολείο είτε στο σπίτι.

- Ο εκπαιδευτικός θα εξηγήσει τον τρόπο συγγραφής της έκθεσης RAFT και θα χωρίσει την τάξη σε μικρές ομάδες όχι περισσότερων των πέντε μαθητών. Κάθε ομάδα θα δημιουργήσει ρόλους καθώς και το ακροατήριο στο οποίο θα απευθυνθεί, θα διαμορφώσει τη δομή της έκθεσης, την επιστολή, τα e-mail, την ομιλία, τη ζωγραφική κ.λπ. για το προς εξέταση θέμα.

ΓΙΝΕ ΥΠΕΡΜΑΧΟΣ

- Τώρα που οι μαθητές έχουν διαπιστώσει τις δυσκολίες και τον αγώνα των γυναικών στη Μέση Ανατολή μπορούν να συλλογιστούν ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος για να πραγματοποιούν αλλαγές και στη Μέση Ανατολή αλλά και σε όλον τον κόσμο.
- Ο εκπαιδευτικός θα παρουσιάσει στους μαθητές οργανώσεις όπως τη Διεθνή Αμνηστία, την Peace Jam, το Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το Κέντρο Robert F. Kennedy για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και άλλες. Οι μαθητές θα αποφασίσουν με ψηφοφορία σε ποια καμπάνια ανθρωπίνων δικαιωμάτων θέλουν να συμμετάσχουν ως τάξη. Μπορούν να φτιάξουν ένα ντοκιμαντέρ, να τραβήξουν φωτογραφίες για να τις αναρτήσουν σε ένα μπλογκ ή μια ιστοσελίδα, να δημιουργήσουν ένα δελτίο Τύπου ή αφίσες και να εμπλέξουν ολόκληρο το σχολείο και/ή την κοινότητά τους στις προσπάθειές τους. Με αυτές τις δραστηριότητες δεν αποκομίζουν μόνο την ικανοποίηση ότι έχουν γίνει υπέρμαχοι, αλλά μπορούν να αποτελέσουν και παράδειγμα για επόμενους μαθητές καταγράφοντας τις εμπειρίες και τις προσπάθειές τους.